

AŞI VE BAĞIŞIKLAMA

Edit6rler

Prof. Dr. Ateş KARA
Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ
Prof. Dr. Hasan TEZER
Prof. Dr. Ayper SOMER

Ankara 2021

Önsöz

Aşıların ilk uygulamasının, çiçek hastalığına karşı Çin veya Hint eski uygarlıklarına dayandığı bugün genel olarak kabul edilmektedir. En kadim uygarlıkların beşiği olan Anadolu'da da hastalıklardan korunmanın, modern aşı uygulamalarının başlangıcı olacak çiçek hastalığına karşı bir İngiliz Büyükelçisinin eşinin kendi ülkesine yazdığı mektuplarda ne kadar köklü olduğu kayıt altına alınmıştır. Gerek Osmanlı İmparatorluğu, gerekse Milli Mücadele döneminde ve gerekse genç Türk Cumhuriyeti'nin aşığı üretmeye dönük çabaları ve bağışıklama uygulamaları ile elde edilen başarılar ise ülkemizin aşığı ne kadar sahiplendiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Aşı ve Bağışıklama Kitabımız ile, bilebildiğimiz kadarı ile, bu kadar geniş şekli ve farklı bakış açıları ile ilk kez basılı olarak ülkemizin aşı tarihini ele alma fırsatımız oluyor. Özellikle aşı tereddütünün konuşulduğu bu dönem içerisinde ülkemizdeki tarihsel sürecini bilmenin önemi daha da artmakta iken alanında en yetkin kişilerin sunmuş oldukları bilgiler ise bize güç sağlayacaktır.

1700'lü yılların sonlarında Güney İngiltere'de doktorluk yapmakta olan Edward Jenner'in ilk çalışmaları ile modern aşı uygulamalarının başladığını ancak ondan yaklaşık 100 yıl sonra mikrobiyoloji ve aşı alanının en büyük isimlerinden kimyager Louis Pasteur'ün ikinci aşığı insanlığın hizmetine sunduğunu belirtirsek yavaş ancak emin adımlarla yola çıktığını da eklemek hatalı olmayacaktır. Edward Jenner ile çiçek hastalığından korunmanın mümkün olduğunu ve çiçek aşısı ile 500 milyondan fazla insanın sağ kalımını sağladığını düşündüğümüzde de aşıların sağlığımız için ne kadar değerli olduğunu biraz olsun göre bilme fırsatımız da olmakta. 1900'li yılların ilk yarısında ise 6 farklı aşının klinik kullanıma sunulması ile bağışıklama uygulamalarının genişlemesi ise sağ kalım şansımızı ve sağlıklı daha uzun ömürleri mümkün kılmıştır. Bugün ise 50'nin üzerinde farklı etken veya etken suşlarına karşı aşı klinik kullanıma girmiş olması ve bağışıklamanın kendine has kurallarının varlığı ise aşı ve bağışıklama alanının temel tıbbın en önemli konularından birisi olmasını da sağlamıştır. Biz bu düşünce ile kitabımızı hem bu alana gönül veren hem koruyucu sağlık hizmetlerinin sağlığı olmaz ise olmazı olduğu düşüncesi ile sağlık hizmetlerini sunmaya çalışan tüm sağlık çalışanlarına kaynak ve destek olması amacı ile hazırlayalım istedik.

Aşı uygulaması aslında sadece kişinin veya o kişinin yakın çevresi, ailesi için değil toplum sağlığı için de önem taşımakta. Çiçek hastalığının dünyadan eredike edilmesi, çocuk felcinin, kızamığın, *Haemophilus influenza* tip b'nin neden olduğu menenjitin artık nerede ise görülmez olması aşı ve bağışıklama uygulamaları ile mümkün olmuştur. Aşı ve Bağışıklama Kitabı ile de aşıları ayrı ayrı ele alarak, hem pratik, güncel uygulama bilgilerini hem de detaylı aşı içeriklerinden uygulama kurallarına kadar her yönü ile aşılarla ilgili bilgileri paylaşalım istedik. Kitabımızı belki genel olarak; ülkemiz aşı ve bağışıklama tarihçesi, aşı üretim–denetim ve kullanıma sunulma kuralları, bağışıklama genel kuralları ve aşı şemaları, ayrı ayrı aşıların yer aldığı en geniş bölüm, aşıların özel kullanım durumları, ülkemiz aşı ile önlenebilir hastalıklar için planları, aşıların istenmeyen etkileri ve takibi, aşılar ile ilgili iddialar ve aşı ile ilgili genel olarak sağlık çalışanları dışındaki kişiler ile nasıl bilgi paylaşılacağına yönelik pratik bilgilerin yer aldığı bölümler şeklinde kısımlara ayırabiliriz.

Aşı ve Bağışıklama Kitabı, bu alana gönül vermiş ve kendi alanlarında söz sahibi olan en yetkin yazarlar sayesinde sizlere ulaşmakta, yazarların ortak amacı ise sağlıklı bir geleceğin temellinin en önemli taşı olan aşılar ile ilgili bilgilerin en yalın şekli ile paylaşımı. Sizlerden ricamız önerilerinizi bizlere iletmeniz.

Teşekkürlerimiz ve Saygılarımızla,

Editörler adına,

Prof. Dr. Ateş KARA

Yaşamımıza değer katan, bizlerin başarılarının gerçek sahipleri olan hayatımızdaki kadınlara, annelere, eşlere ve tabii ki kızlarımıza,
Sonsuz teşekkürler...

İçindekiler

Ülkemizde Aşılama Tarihi ve Cumhuriyet Türkiye'sinde Aşı ve Bağışıklama Prof. Dr. Firdevs AKTAŞ	1
Türkiye'de Aşının Tarihçesi Dr. Osman TOPAÇ	9
Türkiye'de Aşı-Serum Üretiminin Tarihçesi Kimyager Mustafa HACIÖMEROĞLU	35
Aşı Geliştirme Tarihi Dr. Çağrı Emin ŞAHİN	51
Türkiye'de Genişletilmiş Bağışıklama Programı (GBP) Dr. Pervin ÖZELÇİ, Dr. Ümit ÖZDEMİRER, Dr. Aslıhan COŞKUN, Dr. Zübeyde Işıl ATA, Dr. Aynur Gökçen USLU	55
Aşılarla İmmün Cevap Doç. Dr. Meltem POLAT	89
Aşı İmmünolojisi Prof. Dr. Yıldız CAMCIOĞLU	93
Ulusal Bağışıklama Programları Neden Gereklidir? Dr. Sevtap VELİPAŞAOĞLU	111
Toplumsal Bağışıklık Prof. Dr. F. Nur BARAN AKSAKAL, Arş. Gör. Dr. Dilek YAPAR	119
Aşı Endüstrisi Dr. Emin TURAN, Tamer PEHLİVAN, Baran CANPOLAT	131
Yeni Aşı Üretim Teknolojileri Prof. Dr. Selim BADUR	147
Türkiye'de Aşının Kalite Kontrol Testleri Veteriner Hekim İlhan BOZYİĞİT	159
Ülkemizde Üretilen veya İthal Edilen Aşıların Ruhsatlandırılması Veteriner Hekim İlhan BOZYİĞİT	175

Dünyada ve Ülkemizde Aşı Üretimine Genel Bakış Güniz ÇAKAR	185
Aşılarda Antijenler ve Aşı Çeşitleri Prof. Dr. Solmaz ÇELEBİ	211
Adjuvanlar Dr. Özge KABA, Doç. Dr. Selda HANÇERLİ TÖRÜN	223
Aşı İçerikleri Uzm. Dr. Hatice Kübra KONCA, Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ	233
Pasif Bağışıklama ve Korunmada Kullanımı Dr. Benhur Şirvan ÇETİN	245
Genel İmmünizasyon Prensipleri Prof. Dr. Ateş KARA	259
Kombine Aşılar; Avantajları ve Dezavantajları Doç. Dr. Soner Sertan KARA	285
Ülkemizde Bağışıklama Takvimi Prof. Dr. Ateş KARA	293
Geçmişten Günümüze BCG Aşısı: Etkinliği, İstenmeyen Etkileri ve Tüberküloz Dışı Etkileri Dr. Erdal İNCE	301
Türkiye’de Boğmaca Aşıları ve Uygulama Önerileri Doç. Dr. Nevin HATİPOĞLU, Uzm. Dr. Emine ERGÜL SARI, Uzm. Dr. Lida BÜLBÜL	329
Türkiye’de Boğmaca Kontrol Programı - 2020 Yılı Dr. Ümit ÖZDEMİRER, Uzm. Bio. Dilşat YILDIRIM	343
Çiçek Hastalığı ve Çiçek Aşısı Dr. Kamile ARIKAN	349
Canlı (Zayıflatılmış - Attenüe) Oral Polio Aşıları Dr. Öğrt. Üyesi Semra ŞEN	355
İnaktif Polio Aşıları Dr. Hacer AKTÜRK	361

Poliomyelit ve Polio Eradikasyon Programı Dr. Ümit ÖZDEMİRER, Uzm. Bio. Dilşat YILDIRIM	371
Deng Aşısı Dr. Ömer KILIÇ	377
Difteri Aşısı Dr. Pembe Derin OYGAR, Prof. Dr. Ateş KARA	381
Ebola Virüs ve Aşıları Uzm. Dr. Merve KILIÇ ÇİL, Doç. Dr. Özlem ÖZGÜR GÜNDEŞLİOĞLU	395
<i>Haemophilus influenzae</i> Tip b Aşıları ve Uygulama Önerileri Uzm. Dr. Ayşe ŞAHİN, Prof. Dr. Nazan DALGIÇ	405
Hepatit A Aşıları Prof. Dr. Ümit ÇELİK	413
Hepatit B Aşıları ve Hepatit B Profilaksi Uygulamaları Doç. Dr. Fatma Nur ÖZ	423
Hepatit E Aşıları ve Uygulama Önerileri Doç. Dr. Ayşe KARAASLAN	437
HIV Aşıları ve Geliştirme Süreci Dr. İlknur ÇAĞLAR, Prof. Dr. İlker DEVRİM	441
HPV (Human Papillomavirus) Aşısı Prof. Dr. Ayper SOMER, Uzm. Dr. Mehpere SARI YANARTAŞ	451
İnaktif İnfluenza Aşıları ve Uygulama Önerileri Doç. Dr. Adem KARBUZ	467
Canlı İnfluenza Aşıları ve Diğer Yeni İnfluenza Aşıları Doç. Dr. Murat SÜTÇÜ	477
Japon Ensefaliti Aşısı Uzm. Dr. Tuğçe TURAL KARA	483
Kabakulak Aşısı Dr. Ayşe TEKİN YILMAZ, Dr. Özlem ÇAKICI, Prof. Dr. Emin Sami ARISOY	491
Kene Kaynaklı Ensefalit ve Aşısı Dr. Tuğba BEDİR DEMİRDAĞ	497

Kızamık Aşısı Prof. Dr. Mustafa HACIMUSTAFAOĞLU	503
Kızamıkçık (Rubella) Aşısı Uzm. Dr. Nurhayat YAKUT, Doç. Dr. Eda KEPENEKLİ	513
Kızamık ve Kızamıkçığın Eliminasyonu ve Konjenital Kızamıkçık Sendromunun Önlenmesi Programı Dr. Aslıhan COŞKUN	521
Kolera Aşıları ve Uygulama Önerileri Uzm. Dr. Belgin GÜLHAN	531
Kuduz ve Riskli Temas Sonrası Profilaksi Dr. Emine Hafize ERDENİZ	539
MenACWY-TT Aşısı (Nimenrix) Prof. Dr. Zafer KURUGÖL	549
MenACWY-CRM 197 Aşısı (Menveo) Doç. Dr. Derya ALABAZ	557
Tetralan Difteri Toksoid Konjuge Meningokok Aşısı (Menectra) Uzm. Dr. Yıldız EKEMEN KELEŞ, Prof. Dr. Dilek YILMAZ ÇİFTDOĞAN	561
Meningokok B Aşıları Uzm. Dr. Arife ÖZER, Prof. Dr. Mustafa HACIMUSTAFAOĞLU	569
Meningokok B Aşıları: MenB-fHHbp Jamie FİNDLOW	581
Polisakkarit Pnömonokok Aşıları Prof. Dr. Ateş KARA	607
Konjuge Pnömonokok Aşıları Uzm. Dr. Gül ARGAN, Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ	617
Rotavirüs Aşısı ve Uygulama Önerileri Prof. Dr. Anıl TAPISIZ	631
RSV Aşıları Prof. Dr. Aslı Nur ÖZKAYA PARLAKAY	637

Sarı Humma Aşısı ve Uygulamalı Önerileri Doç. Dr. Canan CAYMAZ	643
Yeni Sıtma Aşıları Doç. Dr. Selim ÖNCEL	647
Suçiçeği Prof. Dr. Mehmet TURGUT, Doç. Dr. İbrahim Hakan BUCAK	657
Şarbon (Antraks) Aşıları Dr. Musa Gürel KUKUL, Prof. Dr. Ateş KARA	665
Tetanoz Aşısı Uzm. Dr. Esra ÇAKMAK TAŞKIN, Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ	677
Maternal ve Neonatal Tetanoz (MNT) Eliminasyon Programı Dr. Aslıhan COŞKUN, Dr. Zübeyde Işıl ATA	685
Tifo Aşıları Prof. Dr. Özden TÜREL	691
Herpes Zoster Aşıları ve Uygulama Önerileri Uzm. Dr. Hatice KARAOĞLU ASRAK, Prof. Dr. Nurşen BELET	699
Aşılama Dikkat Edilmesi Gerekenler Uzm. Dr. Zeynep HIZLI DEMİRKALE, Prof. Dr. Zeynep ÜLKER TAMAY	715
Preterm ve Düşük Doğum Ağırlıklı Bebeklerde Aşılama Doç. Dr. Manolya KARA	727
Konjenital İmmün Yetmezliklerde Aşılama Doç. Dr. Zeynep Gökçe GAYRETLİ AYDIN	731
HIV Pozitifliğinde Aşı Önerileri, HIV Pozitif Anne Bebeğinin Aşılama Dr. Sevgen TANIR BAŞARANOĞLU	737
Kemoterapi Sonrası Aşı Gerekliliği ve Aşı Uygulama Önerileri Doç. Dr. Halil ÖZDEMİR	763
Kök Hücre Nakli ve Aşılama Doç. Dr. Eda KARADAĞ ÖNCEL	773
Solid Organ Nakli Öncesi ve Sonrası Aşılama Önerileri Uzm. Dr. Şefika ELMAS BOZDEMİR	781

Biyolojik Ajan Kullanımı ve Bağışıklama Doç. Dr. Özge METİN AKCAN	789
Alerji Hikayesi Olan Çocuklarda Aşı Uygulamaları Uzm. Dr. Ayşe SÜLEYMAN, Prof. Dr. Zeynep ÜLKER TAMAY	793
Sağlık Çalışanı Aşılması Prof. Dr. Ali Bülent CENGİZ	803
Seyahat Aşılması Doç. Dr. Ahu KARA AKSAY	821
Yetişkinlerde Pnömonokok Aşısı ve Uygulama Önerileri Prof. Dr. İftihar KÖKSAL	829
Aşı Yan Etkileri Doç. Dr. Gülsüm İclal AYDIN	845
Aşı Sonrası İstenmeyen Etki (ASİE) İzleme Sistemi Dr. Zübeyde Işıl ATA	853
Aşı Kararsızlığı ve Reddi İçin İletişim Prof. Dr. F. Nur BARAN AKSAKAL, Arş. Gör. Dr. Hacer BOZTOK	861
Aşı Savunuculuğu Nedir? Dr. Arzu KÖSELİ	871
Aşılar ve Civa İddiaları Uzm. Dr. Gülhadiye AVCU	877
Aşılar ve Alüminyum İddiaları Doç. Dr. Melike EMİROĞLU	881
Aşılar ve Otizm İddiaları Uzm. Dr. Gülşen AKKOÇ	897
Aşılar ve Multipl Skleroz İddiaları Dr. Öğr. Üyesi Taylan ÇELİK	911
COVID-19: Aşı Çalışmaları Prof. Dr. Dilek YILMAZ ÇİFTDOĞAN, Prof. Dr. Ateş KARA	915
Türkiye’de Aşı ve Anti-Serum Lojistik Yönetimi Dr. Çağrı Emin ŞAHİN, Farmakolog Dr. Tarkan Mustafa YAMANOĞLU	925

Yazarlar

Doç. Dr. Özge Metin AKCAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Uzm. Dr. Gülşen AKKOÇ

S.B.Ü. İstanbul Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Prof. Dr. F. Nur BARAN AKSAKAL

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Doç. Dr. Ahu KARA AKSAY

Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Firdevs AKTAŞ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik
Mikrobiyoloji Anabilim Dalı. Emekli Prof. Dr. Beşevler

Doç. Dr. Hacer AKTÜRK

Koç Üniversitesi Hastanesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı

Doç. Dr. Derya ALABAZ

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Bilim Dalı

Uzm. Dr. Gül ARGAL

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Dr. Kamile ARIKAN

S.B.Ü Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Prof. Dr. Emin Sami ARISOY

Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri

Uzm. Dr. Hatice KARAOĞLU ASRAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Zübeyde Işıl ATA

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Dairesi

Uzm. Dr. Gülhadiye AVCU

Balıkesir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Gökçe GAYRETLİ AYDIN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları

Prof. Dr. Selim BADUR

İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi; Gsk-Vaccine, Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Dairesi

Dr. Sevgen TANIR BAŞARANOĞLU

Research Fellow University of Nevada, Reno Department of Microbiology
and Immunology 1664 N. Virginia Street Reno 89557 NV, US

Doç. Dr. Gülsüm İclal BAYHAN

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara Şehir Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Nurşen BELET

On Dokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Şefika ELMAS BOZDEMİR

Bursa Dörtçelik Çocuk Hastalıkları Hastanesi

Arş. Gör. Dr. Hacer BOZTOK

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Veteriner Hekim İlhan BOZYİĞİT

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Analiz ve Kontrol Laboratuvarları Daire Başkanlığı

Doç. Dr. İbrahim Hakan BUCAK

Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Lida BÜLBÜL

SBÜ Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kliniği

Prof. Dr. YILDIZ CAMCIOĞLU

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
AB Klinik İmmünoloji ve Allerji BD Enfeksiyon Hastalıkları BD Emekli Öğretim Üyesi

Baran CANPOLAT

Medical Science Liaison (Turkey, United Kingdom, Ireland & Israel) at The Medical Affairs Company (TMAC)

Doç. Dr. Canan CAYMAZ

İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve
Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Prof. Dr. Ali Bülent CENGİZ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Güniz ÇAKAR

Genel Müdür, Centurion Pharma

Dr. Aslıhan COŞKUN

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Dairesi

Dr. İlknur ÇAĞLAR

Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

Dr. Özlem ÇAKICI

Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri

Prof. Dr. Solmaz ÇELEBİ

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Taylan ÇELİK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Prof. Dr. Ümit ÇELİK

SBÜ Adana Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Dr. Benhur Şirvan ÇETİN

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Uzm. Dr. Merve KILIÇ ÇİL

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Bilim Dalı

Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Prof. Dr. Dilek YILMAZ ÇİFTDOĞAN

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Prof. Dr. Nazan DALGIÇ

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Enfeksiyon Bilim Dalı

Dr. Öğrt Üyesi Tuğba BEDİR DEMİRBAĞ

Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Zeynep HIZLI DEMİRKALE

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Hastalıkları Bilim Dalı

Prof. Dr. İlker DEVRİM

İzmir Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Behçet Uz Çocuk Cerrahisi ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Doç. Dr. Melike EMİROĞLU

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Dr. Emine Hafize ERDENİZ

Öndokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Jamie FINDLOW

Pfizer Ltd., Bilimsel ve Klinik İşler, Aşı Medikal Geliştirme, Tadworth, Birleşik Krallık

Uzm. Dr. Belgin GÜLHAN

Ankara Şehir Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Kliniği

Doç. Dr. Özlem ÖZGÜR GÜNDEŞLİOĞLU

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Bilim Dalı

Prof. Dr. Mustafa HACIMUSTAFAOĞLU

Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı UÜTF Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Kimyager Mustafa HACİÖMEROĞLU

Ürünler Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı

Doç. Dr. Nevin HATİPOĞLU

S.B.Ü. Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kliniği

Dr. Erdal İNCE

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı Öğretim Üyesi

Arş. Gör. Dr. Özge KABA

İstanbul Tıp Fakültesi; Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Ateş KARA

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Doç. Dr. Soner Sertan KARA

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Uzm. Dr. Tuğçe TURAL KARA

Hatay Devlet Hastanesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Doç. Dr. Manolya KARA

İstinye Üniversitesi Tıp Fakültesi, Vm Medicalpark Pendik Hastanesi,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Doç. Dr. Ayşe KARAASLAN

S.B.Ü. Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı

Doç. Dr. Adem KARBUZ

T.C. Sağlık Bakanlığı, Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği,

Uzm. Dr. Yıldız EKEMEN KELEŞ

SBÜ Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Eğitim Kliniği

Doç. Dr. Eda KEPENEKLİ

Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Dr. Ömer KILIÇ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Uzm. Dr. Hatice Kübra KONCA

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Prof. Dr. İftihar KÖKSAL

Acıbadem Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Atakent Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve
Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Dr. Arzu KÖSELİ

International Children Center Bilkent Ankara

Dr. Musa Gürel KUKUL

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Prof. Dr. Zafer KURUGÖL

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Dr. Pembe Derin OYGAR

Uzman Doktor, Yan Dal Araştırma Görevlisi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. Selim ÖNCEL

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Anabilim Dalı Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Doç. Dr. Eda KARADAĞ ÖNCEL

Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları

Doç. Dr. Fatma Nur ÖZ

S.B.Ü. Ankara Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Doç. Dr. Halil ÖZDEMİR

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı, Gelişmekte olan Ülkeler Aşı Bilimsel Danışmanı

Dr. Ümit ÖZDEMİRER

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı ve Genel Müdürlüğü Aşı ile Önlenbilir Hastalıklar Daire Başkanlığı

Dr. Pervin ÖZELÇİ

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Aşı ile Önlenbilir Hastalıklar Dairesi

Uzm. Dr. Arife ÖZER

Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Dr. Aslı Nur ÖZKAYA PARLAKAY

S.B.Ü. Ankara Şehir Hastanesi Çocuk enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Tamer PEHLİVAN

Sanofi Pasteur Afrika, Orta Doğu, EuroAsya ve Güney Asya Medikal Direktörü

Doç. Dr. Meltem POLAT

Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları EAH, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Uzm. Dr. Emine ERGÜL SARI

S.B.Ü. Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kliniği

Prof. Dr. Ayper SOMER

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Pediatrik Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı Başkanı

Uzm. Dr. Ayşe SÜLEYMAN

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. Murat SÜTÇÜ

İstinye Üniversitesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Uzm. Dr. Ayşe ŞAHİN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sarıyer Hamidiye Etfal SUAM
S.B.Ü Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Dr. Çağrı Emin ŞAHİN

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Aşı ile Önlenbilir Hastalıklar Dairesi

Uzm. Dr. Semra ŞEN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Doktor Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Zeynep ÜLKER TAMAY

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Hastalıkları Bilim Dalı

Dr. Anıl TAPISIZ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Uzm. Dr. Esra ÇAKMAK TAŞKIN

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Dr. Osman TOPAÇ

Ankara İl Sağlık Müdürlüğü Aşı Sorumlusu

Doç. Dr. Selda HANÇERLİ TORUN

İstanbul Tıp Fakültesi; Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Emin TURAN

Sanofi Indochina Çoklu Ülke Organizasyonu Genel İlaçlar Genel Müdürü ve Vietnam Ülke Başkanı

Prof. Dr. Mehmet TURGUT

Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Özden TÜREL

Bezmalem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Dr. Aynur Gökçen USLU

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Dairesi

Dr. Sevtap VELİPAŞAOĞLU

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sosyal Pediatri Bilim Dalı

Uzm. Dr. Nurhayat YAKUT

Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Farmakolog Dr. Tarkan Mustafa YAMANOĞLU

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Dairesi

Uzm. Dr. Mehpere SARI YANARTAŞ

İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı

Arş. Gör. Dr. Dilek YAPAR

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Uzm. Bio. Dilşat YILDIRIM

T.c. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı ve Genel Müdürlüğü Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Daire Başkanlığı

Dr. Ayşe TEKİN YILMAZ

Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri